

ပုဒ်သမ္မတ = ပုဒ် + ဝယ + ဣတ

ပုဒ် = နေခြင်း၊ ဝယ = ပျက်ခြင်း၊ ဣတ = သိသောဣတ

စွပ်နှစ်သဟာတရားတို့၏ နေခြင်း၊ ပျက်ခြင်းတို့ကို သိမြင်သောဣတ

ပုဒ်သမ္မတ ရှုနည်း (၂) မျိုး

(၁) အကြောင်း အကျိုးမြင် စွဲခြင်း

(၂) ပုဒ်ပစ္စည်း၊ ဟင် ခဏမြင် စွဲခြင်း

(၁) စွပ်တရား နေကြောင်း သည် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ အာဟာရ

နှစ်တရား နေကြောင်း သည် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကံ မယ

ပုဒ်လက္ခဏာ = ဝိပဿနာညာတ် ညူး ကြောင်း တရား (၁၀) ပါ

(၁) ဩဟာသ = အလင်း ရောင်

(၂) ပီတိ = ပီတိ ငါး မျိုး

(၃) ပဿန္တိ = ကာယပဿန္တိ စိတ္တပဿန္တိ

(၄) အဓိဗောဓိ = သဒ္ဓါစေတသိက်

(၅) ပက္ခဟ = ဝိရိယ

(၆) ယုဝ = ယုဝဝေဒနာ

(၇) ဣတ = ဝိပဿနာဣတ

(၈) ပုဒ်ဌာန = သတိ

(၉) ပုဒ်ဇေတု = တဖြည်းဖြည်းဇေတု = တဖြည်းဖြည်းတစေတသိက်

အာဝဇ္ဇနဇေတု = အာဝဇ္ဇနိ နှင့် အတူ နေသော စေတနာ

(၁၀) နိက္ခန္တိ = တဏှာ

နိက္ခန္တိသည်သာ မုချပုဒ်လက္ခဏာ (တဏှာ၊ နာမ၊ ဗျာဒိဋ္ဌိ နေတတ်၏)

ကျန် (၉) ပါးကား တစ်အင်္ဂါ၊ ပုဒ်လက္ခဏာ ဝေါ်၏။